

תאריך עדכון: 11/03/13

שם המרצה: ד"ר אלישבע בן ארצי

שם הקורס: סמינריון – זכרונות מוטעים

מספר הקורס: 60-483-01

סוג הקורס: סמינריון

היקף שעות: 2 ש"ס

סמסטר: א

שנת לימודים: תשע"ד

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרת הקורס

מטרת הקורס היא להפגיש את הסטודנטים עם תחום הזכרונות המוטעים הנחקר בהקשרים פסיכולוגיים שונים ולהנחות אותם בעבודת סמינריונית בנושא נבחר בתחום. במחצית הראשונה של הקורס, יוצגו לסטודנטים תחומי המחקר השונים המשיקים והרלוונטיים לזכרונות מוטעים ותועבר סדנת כתיבה במטרה לחדד את עקרונות הכתיבה של סקירת ספרות מדעית. בשלב השני של הקורס יתמקדו הסטודנטים בהיבט אחד של זכרונות מוטעים ויכתבו עבודה סמינריונית המקיפה את המחקר העדכני בתחום. בסיום הסמסטר – יציגו הסטודנטים את העבודה בכיתה.

ב. תוכן הקורס:

הקורס מתמקד בתופעות של זיכרון מוטעה המתבטאות בזכירתם של אירועים כאילו הם התרחשו במציאות למרות שהם לא התרחשו כלל או שהתרחשו באופן שונה מאופן זכירתם. העושר העצום של העדויות המחקריות מחד והחשיבות היישומית הישירה מאידך, המתבטאת בין היתר במעורבותם של פסיכולוגים כעדים מומחים לבחינת דיוק של עדים לפשעים ובמשפטים העוסקים בהאשמות של התעללויות בילדות, הפכו את תחום הזיכרונות המוטעים לאחד הנושאים המעניינים והדינמיים ביותר בספרות הפסיכולוגית. הקורס ישלב רקע תיאורטי על תהליכי זכירה עם תאור מקרים אמיתיים להמחשת חוזק התופעה של זיכרונות מוטעים וחשיבות הבנתה וחקירתה. הקורס יתמקד בהבחנה שבין תהליכי שכחה לבין זיכרונות מוטעים ויושם דגש על ההקבלה וההבחנה שבין תהליכי תפיסה לבין תהליכי זיכרון מוטעים. הקורס יקיף ממצאים אמפיריים העוסקים בזיכרונות מוטעים ברבדים שונים של החיים כמו פשעים, זיכרונות יום יומיים והדחקות, בצד תאוריות מתחומי הזיכרון והקוגניציה הרלוונטיות לזיכרונות מוטעים.

מהלך השיעורים:

הקורס ילווה במצגת PPT אותה יקבלו הסטודנטים בתחילת הקורס. המצגת תכלול את המחקר העדכני בתחום זיכרונות מוטעים. מחצית השיעורים הראשונה תוקדש להצגת

תחומי המחקר ע"י המרצה ותנוהל באופן פרונטאלי כיתתי. המחצית השניה של הקורס תתנהל באופן אינדיבידואלי במפגשים אישיים נפרדים עם הסטודנטים. המפגשים יוקדשו לבניית העבודה, דיון ברלוונטיות של המחקרים לסקירה ובמתן משוב על תרשימי זרימה וטיוטות.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

1. הגדרת תחום זכרונות מוטעים

2. אשליות תפיסתיות

ביבליוגרפיה חובה

Sternberg, R. J. (2009). *Cognitive Psychology*. Wadsworth. Chapter 4.

3. התפתחות היסטורית של המחקר בזכרונות מוטעים והצגת מחקרים קלאסיים

4. עדות ראייה

ביבליוגרפיה חובה:

Campos, L. & Alonso, M. (2006). Remembering a criminal conversation: Beyond eyewitness testimony. *Memory*, 14, 27-36.

Neuschatz, J. S., Preston, E. L., Burkett, A. D., & Toglia, M. P. (2005). The effects of post-identification feedback and age on retrospective eyewitness memory. *Applied Cognitive Psychology*, 19, 435-453.

Paterson, H. M., & Kemp, R. I. (2006). Co-witnesses talk: A survey of eyewitness discussion. *Psychology, Crime, & Law*, 12, 181-191.

Wise, R. A., & Safer, M. A. (2004). What US judges know and believe about eyewitness testimony. *Applied Cognitive Psychology*, 18, 427-443.

5. זיכרונות ילדות וזכרונות אוטוביוגרפיים - לא במסגרת טיפולית

ביבליוגרפיה חובה:

Braun, K. A., Ellis, R., & Loftus, E. F. (2002). Make my memory: How advertising can change our memories of the past. *Psychology and Marketing*, 19, 1-23.

Frost, P., Ingraham, M., & Wilson, B. (2002). Why misinformation is more likely to be recognised over time: A source monitoring account. *Memory*, 10, 179-185.

Takashima, A., Peterson, K. M., Rutters, F., Tendolkar, I., Jenson, O. (2006). Declarative memory consolidation in humans: A prospective functional magnetic resonance imaging study. *PANAS*, 103, 756-761.

6. השפעת גיל על זיכרונות מוטעים

ביבליוגרפיה חובה:

Blanton, H., Brainerd, C. J., Reyna, V. F., & Forrest, T. J. (2002). Are young children susceptible to the false-memory illusion? *Child Development*, 73, 1363-1377.

Dennis, N. A., Kim, H., & Cabeza, R. (2007). Effects of aging on true and false memory formation: An fMRI study. *Neuropsychologia*, 45, 3157-3166.

Reed, A. W., & Price, J., Shelton, J. T., Warren, A. R., Metzger, R. L., Williams, D. (2008). Do Children DRM Like Adults? False Memory Production in Children *Developmental Psychology*, 44, 169-181.
Children's ability to distinguish between memories Roberts, K. P. (2002). from multiple sources: Implications for the quality and accuracy of eyewitness statements. *Developmental Review*, 22, 403-435.

7. זיכרונות מוטעים לחומרים מילוליים

ביבליוגרפיה חובה:

- Gallo, d. A., & Seamon, J. G. (2004). Are nonconscious processes sufficient to produce false memories? *Consciousness and cognition: An International Journal*, 13, 158-168.
- Multhaup, K. S., & Conner, C. A. (2002). The effects of considering nonlist sources on the Deese-Roediger-McDermott memory illusion. *Journal of Memory and Language*, 47, 214-228.
- Raaijmakers, J. G. W., & Zeelenberg, R. (2004). Evaluating the evidence for nonconscious processes in producing false memories. *Consciousness and cognition: An International Journal*. 13, 169-172.
- Zeelenberg, R., Plomp, G., & Raaijmakers, J. G. W. (2003). Can false memories be created through nonconscious processes? *Consciousness and Cognition: An International Journal*, 13, 403-412.

8. טעויות בייחוס המקור לאירועים יום יומיים

ביבליוגרפיה חובה:

- Hekkanen, S. T. ,& McEvoy, C. (2002). False memories and source-monitoring problems: Criterion differences. *Applied Cognitive Psychology*, 16, 73-85.
- Hekkanen, S. T. ,& McEvoy, C. (2002). False memories and source-monitoring problems: Criterion differences. *Applied Cognitive Psychology*, 16, 73-85.

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם:

פסיכולוגיה קוגניטיבית

חובות / דרישות / מטלות:

- (1) השתתפות פעילה בשיעורים ובדיונים
- (2) כתיבת עבודה סמינריונית בנושא נבחר בהיקף של 15 עמודים. העבודה תקיף 15-17 מאמרים אמפיריים, מתוכם 50% מחמש השנים האחרונות
- (3) רפרט בכיתה בסיום הקורס

מרכיבי הציון הסופי:

- (1) השתתפות – 10% מהציון
- (2) רפרט – 20% מהציון

3) עבודה סמינריונית – 30% מהציון